

คำวินิจฉัยของ นายนพดล เสงเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๐/๒๕๕๘

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ กับพวก) ในคดีหมายเลขดำที่ กค. ๒๓๘/๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางได้ส่งคำร้องของนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ จำเลยที่ ๑ กับพวก เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณี พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า บริษัทการเงินระหว่างประเทศ ได้เป็นโจทก์ฟ้องนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ เป็นจำเลยที่ ๑ และบริษัท เลี่ยวไพรัตน์วิสาหกิจ จำกัด เป็นจำเลยที่ ๒ ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ในฐานะคดีสัญญาจำนอง เนื่องจากบริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) โดยนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ (ลูกหนี้) ได้ตกลงทำสัญญากู้เงินไปจากโจทก์ เพื่อนำไปลงทุนในโครงการก่อสร้างโรงงานเกี่ยวกับการผลิต ปิโตรเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ซึ่งจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ทำสัญญาจำนองตาม สัญญาจำนองดังกล่าว ต่อมาศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการและมีคำสั่ง เห็นชอบด้วยกับแผนฟื้นฟูกิจการซึ่งตามมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงความรับผิดของจำเลยทั้งสองในฐานะผู้จำนองแต่อย่างใด โจทก์ได้ทวงถาม ให้จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้จำนองให้ชำระหนี้เงินกู้ที่ค้าง แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉยมิได้ ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ปฏิเสธว่า แผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มีผล เป็นการแปลงหนี้ใหม่โดยการเปลี่ยนสาระสำคัญแห่งหนี้และผลของการฟื้นฟูฯ ทำให้จำเลยทั้งสองมิใช่

ผู้ถือหุ้นรายใหญ่และไม่มีอำนาจจัดการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ทำให้ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญาคู่และสัญญาค้ำประกัน เป็นผลให้จำเลยทั้งสองไม่ต้องรับผิดชอบ นอกจากนี้ จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง โดยบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง คัดสิทธิไม่ให้จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นผู้ต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพราะเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว และการที่มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ได้บัญญัติให้คำสั่งศาลที่เห็นชอบด้วยแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสองซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน เป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยทั้งสองในการต่อสู้คดีตามกฎหมาย และมีผลกระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สิน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและไม่เท่าเทียมกันในทางกฎหมาย

โจทก์ได้ยื่นคำแถลงคัดค้านสรุปว่า โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองในคดีนี้ในฐานะผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้เงินกู้ก่อนที่ลูกหนี้จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โจทก์มิได้ฟ้องบังคับจำเลยทั้งสองตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ แต่อย่างใด และบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพราะมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ห้ามผู้ค้ำประกันยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนหนี้ที่ตนอาจใช้สิทธิไถ่เบียในเวลาที่ภายหน้าได้ เพราะเหตุที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว เพื่อมิให้มีการยื่นคำขอรับชำระหนี้ซ้ำซ้อนกัน และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง มีความมุ่งหมายบรรเทาความเสียหายที่จะเกิดต่อเจ้าหนี้ที่ไม่สามารถจะรับชำระหนี้เต็มจำนวนจากลูกหนี้ได้ จึงต้องมีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะให้ได้รับชำระหนี้โดยมีสิทธิเรียกเอาจากผู้ค้ำประกันได้อีก

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง พิจารณาเห็นว่า คำฟ้องของโจทก์เป็นการอาศัยพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ซึ่งศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่โจทก์อ้างบังคับแก่คดีนี้ โดยจำเลยโต้แย้งว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า จะรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ทุกคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องที่คู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง โดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางได้ส่งความเห็นตามทางการว่า เป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี การโต้แย้งเป็นการโต้แย้งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ออกโดยองค์กรนิติบัญญัติและยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องดังกล่าว กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ๒ ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งหรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งหรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งหรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๑๐๑ อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยในเวลาภายหลังได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเหตุผลในการประกาศใช้คือ “เนื่องจากบทบัญญัติบางมาตราของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ไม่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะเมื่อลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว อันควรได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากผู้ประสงค์จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้มีโอกาสได้ฟื้นฟูกิจการ แต่เนื่องจากมาตรา ๕๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ บัญญัติให้เจ้าหนี้ที่ยอมให้ลูกหนี้ก่อนขึ้นโดยรู้อยู่แล้วว่า ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่มีสิทธิขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายอันเป็นเหตุให้ไม่มีสถาบันทางการเงิน หรือเอกชนรายใดยินยอมให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว ลูกหนี้จึงต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย ทั้ง ๆ ที่กิจการของลูกหนี้อยู่ในสภาพที่จะฟื้นฟูได้ หากได้รับ

ความช่วยเหลือทางการเงินสมควรที่จะมีบทบัญญัติคุ้มครองการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราวเพื่อให้ลูกหนี้มีโอกาสได้ฟื้นฟูกิจการได้ ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหนี้มีโอกาสรับชำระหนี้อย่างเป็นธรรมด้วย อันจะเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้าของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้” จากเหตุผลดังกล่าว เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายล้มละลาย เพื่อให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้ หากไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ดังกล่าว ลูกหนี้ซึ่งมีหนี้สินล้นพ้นตัวอยู่แล้ว ก็อาจถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายและถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ อันจะเป็นผลให้ลูกหนี้ไม่มีอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของตนเพื่อฟื้นฟูกิจการได้ เพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเป็นผู้กระทำการแทนลูกหนี้แต่ผู้เดียว เว้นแต่ลูกหนี้จะประนอมหนี้สำเร็จหรือลูกหนี้ถูกปลดจากการล้มละลาย แต่การประนอมหนี้หรือการถูกปลดจากการล้มละลาย กระทำได้ยากกว่าการที่ลูกหนี้จะได้รับความเห็นชอบกับผู้ทำแผนการฟื้นฟูกิจการที่ลูกหนี้เสนอในชั้นการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

ประเด็นพิจารณาตามคำร้องมีว่า บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติหลักการทั่วไปที่มุ่งคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งต้องมีบทบัญญัติในหมวดอื่น ๆ ของรัฐธรรมนูญรองรับ และบุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะอ้างอิงและใช้ประโยชน์จากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ ดังกล่าวได้ รวมทั้งการใช้สิทธิทางศาลหรือยกเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลในกรณีที่บุคคลถูกละเมิดสิทธิดังกล่าว นอกจากนี้สิทธิดังกล่าวย่อมมีผลผูกพันต่อการใช้อำนาจอรัฐ โดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรที่จะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และให้การส่งเสริมคุ้มครอง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่มีหลักการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ และกำหนดเงื่อนไขของการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่จะต้องเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ออกกฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพได้โดยชอบเขตเนื้อหาของกฎหมายจะต้องออกเท่าที่จำเป็น ซึ่งหมายความว่า บทบัญญัติใด ๆ ที่องค์กรนิติบัญญัติจะตราขึ้นจะต้องมีความจำเป็นต่อการดำเนินการ เพื่อช่วยให้วัตถุประสงค์ที่ต้องการบรรลุผล และจะต้องไม่กระทบกระเทือน

สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรอง นอกจากนี้ บทบัญญัติที่ตราขึ้นจะต้องพอสมควรแก่เหตุในความหมายอย่างแคบ โดยต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่มหาชนจะได้รับกับประโยชน์ที่เอกชนจะต้องสูญเสียไป รวมทั้งต้องเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยรับรองหลักความเสมอภาคว่า บุคคลทุกคนย่อมมีความเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับ “สิทธิในทรัพย์สิน” ซึ่งย่อมได้รับความคุ้มครอง ผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สิน ย่อมสามารถใช้สอยทรัพย์สิน ยึดถือและติดตามเอาคืนได้ ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งหมายความว่า สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินอาจถูกจำกัดได้ แต่การจำกัดสิทธิในทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้ คือ ทำได้เท่าที่จำเป็นและจะกระทบสาระสำคัญแห่งสิทธิไม่ได้ ทั้งต้องเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญยอมให้ออกกฎหมายจำกัดสิทธิได้ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคสอง บัญญัติเกี่ยวกับ “สิทธิในการสืบมรดก” ซึ่งย่อมได้รับความคุ้มครองและเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๒๓ ตัดสิทธิไม่ให้จำเลยทั้งสอง ซึ่งเป็นผู้ต้องร่วมรับผิดชอบลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ ในการฟื้นฟูกิจการ เพราะเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว นั้น เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอรับชำระหนี้ของผู้มีสิทธิขอรับชำระหนี้ ซึ่งหนี้ระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ค้ำประกัน เป็นมูลหนี้เดียวกัน กล่าวคือ ลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้โดยมีผู้ร้องเป็นผู้ค้ำประกัน เมื่อเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ต่อมาหากเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ครบถ้วนตามจำนวนหนี้ที่ยื่นคำขอ เจ้าหนี้ก็ไม่มีสิทธิเรียกเอาจากผู้ค้ำประกันได้อีก การให้ผู้ค้ำประกันมีสิทธิขอรับชำระหนี้ได้ ทั้งที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้เต็มจำนวนแล้ว เท่ากับว่า เป็นการให้สิทธิทั้งเจ้าหนี้และผู้ค้ำประกัน

ยื่นคำขอรับชำระหนี้เข้าซ้อนในมูลหนี้เดียวกันซึ่งเป็นไปได้ที่จะให้ลูกหนี้ชำระหนี้ในมูลหนี้เดียวกันสองครั้ง และผู้ค้ำประกันที่จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ นั้น ตามปกติหนี้ระหว่างลูกหนี้กับผู้ค้ำประกันจะเกิดขึ้น ต่อเมื่อลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดและเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ หากลูกหนี้ยังไม่เป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ เช่น ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้หรือเจ้าหนี้ปลดหนี้ให้กับลูกหนี้ไม่ว่ากรณีใด ๆ หรือ เจ้าหนี้เป็นผู้ผิดนัดเสียเอง เป็นต้น เจ้าหนี้ย่อมไม่มีสิทธิจะเรียกร้องให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๖ ซึ่งบัญญัติว่า “ลูกหนี้ผิดนัดลงเมื่อใด ท่านว่า เจ้าหนี้ชอบที่จะเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้แต่นั้น” และผู้ค้ำประกันยังไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบชำระหนี้แทน ลูกหนี้แต่อย่างใด การขอรับชำระหนี้ผู้ยื่นคำขอจะต้องเป็นเจ้าหนี้หรือเป็นผู้มีสิทธิที่จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้ หนี้ระหว่างลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเป็นหนี้ที่จะเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ และ ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้ว ผู้ค้ำประกันจึงจะมีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ หรือขอรับชำระหนี้ได้ แต่อย่างไรก็ตามสิทธิของผู้ค้ำประกันระหว่างผู้ค้ำประกันกับเจ้าหนี้และ ผู้ค้ำประกันกับลูกหนี้ก็ยังคงมีอยู่เช่นเดิม ได้แก่ สิทธิในการยกข้อต่อสู้ของผู้ค้ำประกันขึ้นต่อสู้กับเจ้าหนี้ หรือยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้กับเจ้าหนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ซึ่งบัญญัติว่า “นอกจากข้อต่อสู้ ซึ่งผู้ค้ำประกันมีต่อเจ้าหนี้นั้น ท่านว่าผู้ค้ำประกันยังอาจยกข้อต่อสู้ ทั้งหลายซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วย” บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ดังกล่าวมิได้ ตัดสิทธิผู้ค้ำประกันในการยกข้อต่อสู้กับเจ้าหนี้เพียงแต่ห้ามยื่นคำขอรับชำระหนี้ในกรณีที่เจ้าหนี้ยื่นคำ ขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้วเท่านั้น และผู้ค้ำประกันก็มิได้เสียเปรียบหรือไม่ได้รับความเป็นธรรม แต่อย่างใด เพราะหากเจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้และได้รับชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว ผู้ค้ำประกันก็ไม่ต้อง รับผิดชอบในหนี้ที่ค้ำประกันอีกต่อไป และหากผู้ค้ำประกันมีข้อต่อสู้กับเจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันก็ยังยกขึ้น ต่อสู้กับเจ้าหนี้ได้ ผู้ค้ำประกันจะต้องรับผิดชอบในหนี้ของลูกหนี้ต่อเจ้าหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ และหาก ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้ ผู้ค้ำประกันก็ยังมีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ในหนี้ที่ ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ค้ำประกันซึ่งได้ชำระหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาจากลูกหนี้ เพื่อคืนเงินกับ ดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างใด ๆ เพราะการค้ำประกันนั้น” บทบัญญัติ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๒๑ วรรคสอง มิได้ตัดสิทธิผู้ค้ำประกันในการเรียกร้องให้ ลูกหนี้ชำระหนี้ ซึ่งผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้แทนลูกหนี้ไปคืนได้

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ที่ห้ามผู้ค้าประกันยื่นคำขอรับชำระหนี้ ในกรณีที่เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้วนั้น จะทำให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็วและลดค่าใช้จ่ายของลูกหนี้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีกับผู้ค้าประกันตลอดจนค่าฤชาธรรมเนียมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ทรัพย์สินของลูกหนี้มีเพียงพอที่จะนำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ สำหรับผู้ค้าประกันก็ยังคงมีสิทธิยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้กับเจ้าหนี้ตลอดจนมีสิทธิไล่เบียดจากลูกหนี้ในหน้าที่ผู้ค้าประกันชำระแทนลูกหนี้ไปกันได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ จึงเป็นบทบัญญัติรองรับสิทธิและหน้าที่ระหว่างเจ้าหนี้กับผู้ค้าประกันและระหว่างผู้ค้าประกันกับลูกหนี้ที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ แม้ลูกหนี้จะถูกฟื้นฟูกิจการตามคำสั่งศาล แต่ผู้ค้าประกันก็ยังคงต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ตามสัญญาผู้ค้าประกัน ซึ่งเจ้าหนี้ก็มีสิทธิฟ้องผู้ค้าประกันตามสัญญาผู้ค้าประกันได้ สำหรับผู้ค้าประกันกฎหมายก็ได้ให้ความคุ้มครองเช่นเดียวกัน โดยกำหนดให้มีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้เพื่อที่จะใช้สิทธิไล่เบียดต่อลูกหนี้ภายหลังจากที่ได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ตามสัญญาผู้ค้าประกันแล้ว ส่วนบทบัญญัติที่ห้ามผู้ค้าประกันยื่นคำขอรับชำระหนี้ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าหนี้และเพื่อมิให้มีการชำระหนี้ซ้ำซ้อนในหน้าที่มีมูลหนี้เดียวกัน บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ลดคุณค่าแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลใดแต่กลับรับรองสิทธิของเจ้าหนี้ที่มีต่อลูกหนี้และผู้ค้าประกัน ในขณะที่เดียวกันก็รับรองสิทธิของผู้ค้าประกันที่มีต่อลูกหนี้และเจ้าหนี้ รวมทั้งมิใช่บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ค้าประกันแต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

ตามมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ผู้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๑๐๑ ในที่นี้หมายถึงผู้ค้าประกันนั่นเอง จะเห็นได้ว่า กรณีผู้ค้าประกันจะใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ กฎหมายบัญญัติเป็นหลักการเดียวกัน ทั้งกรณีการขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายปกติและการขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ กล่าวคือ ผู้ค้าประกันอาจยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้ไปแล้วได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ผู้ค้าประกันก็เป็นอันหมดสิทธิขอรับชำระหนี้

สำหรับบทบัญญัติที่ห้ามผู้ค้าประกันยื่นคำขอรับชำระหนี้ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว แม้ว่าจะเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ค้าประกันอยู่บ้าง แต่ก็เป็นที่ไปตามที่พระราชบัญญัติล้มละลายฯ กำหนด ซึ่งรัฐธรรมนูญให้อำนาจออกกฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เพื่อช่วยให้วัตถุประสงค์ของการฟื้นฟูกิจการบรรลุลผลซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวของลูกหนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินล้มฟื้นตัวและกิจการประสบปัญหาทางการเงิน เพื่อให้ลูกหนี้สามารถฟื้นฟูกิจการโดยไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลาย จึงเป็นการจำกัดสิทธิผู้ค้าประกันเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิของผู้ค้าประกัน สิทธิของผู้ค้าประกันที่มีต่อเจ้าหนี้และลูกหนี้มีอย่างไรก็สามารถใช้สิทธินั้นได้ มิได้เสียไปโดยเฉพาะสิทธิที่จะฟ้องไล่เบี้ยเอาจากลูกหนี้ นอกจากนี้ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง โดยเฉพาะเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับบุคคลซึ่งเป็นผู้ค้าประกันทุกคน มิได้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พระราชบัญญัติล้มละลายฯ พุทธศักราช ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้หรือผู้รับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ หรือผู้ค้าประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้าประกันของลูกหนี้ในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และไม่มีผลให้บุคคลเช่นว่านั้นต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ก่อขึ้นตามแผนตั้งแต่วันดังกล่าว เว้นแต่บุคคลเช่นว่านั้นจะยินยอมโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือด้วย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ดังกล่าว บุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนร่วมกับลูกหนี้ หรือเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้าประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้าประกัน ต่างก็มีความรับผิดชอบในหนี้ร่วมกับลูกหนี้ทั้งสิ้น ซึ่งในการบังคับชำระหนี้ของเจ้าหนี้กับลูกหนี้ นั้น ไม่แน่เสมอไปว่าลูกหนี้จะมีทรัพย์สินเพียงพอชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้จนหมดสิ้นครบถ้วนได้ การบังคับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ หากได้รับชำระเพียงบางส่วนหรือไม่ได้รับชำระหนี้เลย เจ้าหนี้ก็สามารถที่จะเรียกให้บุคคลอื่น ๆ ที่ต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้ชำระหนี้ที่ยัง

ขาดอยู่จนครบถ้วนได้ โดยเฉพาะสิทธิของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ค้าประกัน ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๖ บัญญัติว่า “ลูกหนี้ผิดนัดลงเมื่อใด ท่านว่าเจ้าหนี้ชอบที่จะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ได้ แต่นั่น” หมายความว่า หากเจ้าหนี้ไม่อาจบังคับชำระหนี้เอาจากลูกหนี้ได้ เจ้าหนี้ก็สามารถเรียกเอาจากผู้ค้าประกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ดังกล่าว ที่กำหนดให้คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ค้าประกัน หมายความว่า ผู้ค้าประกันยังคงต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ในหน้าที่ผู้ค้าประกันได้ค้ำประกันลูกหนี้ แผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เป็นเพียงการฟื้นฟูเพื่อให้กิจการของลูกหนี้สามารถดำเนินการต่อไปได้ ไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลายในทันที มิได้เป็นการแปลงหนี้ใหม่ เพราะคู่กรณีได้แก่เจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งเป็นคู่สัญญาเดิมมิได้ตกลงเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ โดยมีวัตถุประสงค์จะระงับหนี้เก่า และก่อหนี้ใหม่ขึ้นผูกพันกันต่อไป มูลหนี้ซึ่งมีอยู่เดิมระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้มีอยู่อย่างไรก็ยังคงมีอยู่ เช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลงการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จึงไม่เป็นการแปลงหนี้ใหม่ หนี้เดิมของเจ้าหนี้มีอยู่อย่างไร ก็จะมีอยู่เช่นนั้นต่อไป และเมื่อหนี้เดิมมีผู้ค้ำประกันอยู่ ผู้ค้ำประกันหนี้เดิมนั้น ก็ยังคงต้องเป็นผู้ค้ำประกันหนี้ใหม่นั้นอยู่ต่อไปเช่นเดิม ซึ่งมิได้เป็นภาระแก่ผู้ค้ำประกันเพิ่มมากขึ้นแต่อย่างใด

ประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ได้บัญญัติให้คำสั่งศาลที่เห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ร้องเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ร้องในการต่อสู้คดีและมีผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สิน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและไม่เท่าเทียมกันในกฎหมาย ตลอดจนเป็นการแปลงหนี้ใหม่มีผลให้ผู้ร้องไม่ต้องรับผิดชอบ เห็นว่า คำสั่งของศาลที่เห็นชอบด้วยแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบหรือเป็นการแปลงหนี้ใหม่ เพราะคู่กรณีได้แก่เจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งเป็นคู่สัญญาเดิมมิได้ตกลงเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ โดยมีวัตถุประสงค์จะระงับหนี้เก่าและก่อหนี้ใหม่ขึ้นแต่ประการใด เมื่อคำสั่งของศาลเห็นชอบกับแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มิใช่เป็นการแปลงหนี้ใหม่ดังกล่าว ผู้ร้อง ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันมูลหนี้เดิม จึงยังคงต้องผูกพันรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกันอยู่ต่อไป และการที่กฎหมายบัญญัติให้คำสั่งของศาล ซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันก็มิได้หมายความว่าห้ามผู้ค้ำประกันมิให้ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้หรือของผู้ค้ำประกันขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้แต่อย่างใด สิทธิในการยกข้อต่อสู้ของผู้ค้ำประกันมีอยู่อย่างไร ก็ยังคงมีอยู่เช่นเดิม มิได้ระงับสิ้นไปเพราะคำสั่งของศาลที่เห็นชอบด้วยแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แต่ประการใด

สำหรับพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ค้าประกันนั้น ก็เพื่อคุ้มครองลูกหนี้ให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้และลูกหนี้ มิให้กิจการของเจ้าหนี้และลูกหนี้หยุดชะงัก อันจะมีผลกระทบต่อคนงานของเจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งเป็นประโยชน์ของสาธารณชน ส่วนผู้ค้าประกันมิได้เป็นการเพิ่มภาระมากขึ้นจากเดิม เพราะการทำแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เป็นการจัดระบบการดำเนินกิจการของลูกหนี้ให้ดีขึ้นให้สามารถมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและมีโอกาสชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ยิ่งขึ้น ซึ่งหากลูกหนี้ดำเนินกิจการไปได้ด้วยดีโอกาสที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ก็จะมีมากขึ้น และหากลูกหนี้ได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มากเท่าใด โอกาสที่ผู้ค้าประกันจะหลุดพ้นจากการเป็นผู้ค้าประกันก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับผู้ค้าประกันด้วย นอกจากนี้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ดังกล่าว มิได้ห้ามผู้ค้าประกันขอสั่งต่อผู้ของตนหรือของลูกหนี้ขึ้นต่อผู้เจ้าหนี้แต่ประการใด ผู้ค้าประกันมีสิทธิขอสั่งต่อผู้ของตนเองหรือของลูกหนี้ขึ้นต่อผู้เจ้าหนี้ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ที่บัญญัติว่า “นอกจากขอสั่งซึ่งผู้ค้าประกันมีต่อเจ้าหนี้ นั้น ท่านว่าผู้ค้าประกันยังอาจขอสั่งทั้งหลาย ซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อผู้ได้ด้วย” กฎหมายมิได้จำกัดสิทธิของผู้ค้าประกันในการขอสั่งต่อผู้เจ้าหนี้แต่ประการใด นอกจากนี้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวยังมีผลใช้บังคับแก่ผู้ค้าประกันเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

ประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ร้องในการต่อสู้อคดี และมีผลกระทบต่ออันสาระสำคัญแห่งสิทธิในทรัพย์สินทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและไม่เท่าเทียมกันในกฎหมายนั้น เห็นว่า กฎหมายเพียงแต่กำหนดให้คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ค้าประกันเท่านั้น สถานะของผู้ค้าประกันก่อนศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนเป็นอย่างไร เมื่อศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้ว ก็คงยังมีสถานะเป็นอยู่เช่นเดิมและสิทธิในการขอสั่งต่อผู้ของผู้ค้าประกันหรือของลูกหนี้มีอย่างไร ผู้ค้าประกันก็ยังคงมีสิทธิขอสั่งต่อผู้ของตนหรือของลูกหนี้ขึ้นต่อผู้เจ้าหนี้ได้เช่นเดิม บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมิได้จำกัดสิทธิของผู้ค้าประกันในการต่อสู้อคดีอันเป็นสาระสำคัญแห่งสิทธิแต่ประการใด การที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติให้คำสั่งศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ค้าประกันมิได้เป็นการให้สิทธิเจ้าหนี้เหนือผู้ค้าประกัน สิทธิของเจ้าหนี้ที่มีต่อผู้ค้าประกันอย่างไร และสิทธิของ

ผู้ค้าประกันที่มีต่อเจ้าหนี้ อย่างไรก็ตามก็คงมีอยู่เช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ได้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่อย่างใด บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ สำหรับการกระทำที่จะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมนั้น ก็คือ การปฏิบัติต่อสิ่งที่เหมือนกันแตกต่างกัน หรือ การปฏิบัติต่อสิ่งที่แตกต่างกันเหมือนกัน บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ แม้จะจำกัดสิทธิของผู้ค้าประกันอยู่บ้าง แต่ก็เป็นที่กฎหมายบัญญัติเท่าที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองเจ้าหนี้และลูกหนี้ให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ เพื่อประโยชน์ของลูกจ้างของเจ้าหนี้ และลูกหนี้ให้ทำงานต่อไปได้โดยไม่หยุดชะงัก ซึ่งไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิของผู้ค้าประกันแต่อย่างใด และไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ค้าประกันที่ขัดหรือแย้งต่อหลักความเสมอภาค เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง และมาตรา ๓๐

สำหรับคำสั่งศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนเป็นคำสั่งเกี่ยวกับแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ มิได้มีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิของผู้ค้าประกันในการที่จะจำหน่ายจ่าย โอนทรัพย์สินของผู้ค้าประกัน ตามปกติแต่อย่างใด เพียงแต่ผู้ค้าประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ที่จะชำระหนี้แทนลูกหนี้เท่านั้น เจ้าหนี้จะมีสิทธิในทรัพย์สินของผู้ค้าประกันต่อเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบและมีการบังคับชำระหนี้แล้ว ก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาดังกล่าว ผู้ค้าประกันสามารถจำหน่ายจ่าย โอน ทรัพย์สินของตนได้ยังไม่อยู่ภายใต้การบังคับชำระหนี้และสามารถยกข้อต่อสู้ของตน และข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ได้ บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งกฎหมายล้มละลายดังกล่าวมิได้เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ค้าประกันในทรัพย์สินตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แต่อย่างใด

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

นายนพดล เสงเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ